

Univerzita Palackého
v Olomouci

Genius loci...

Tisková zpráva

Kdo přežije? Odpudiví i kouzelní tvorové ožijí v Pevnosti poznání

Olomouc (20. března 2026) – **Odpudiví, nebo kouzelní? Pevnost poznání, science centrum Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, zve 28. a 29. března na setkání s tvory, kteří budí respekt i obdiv. Návštěvníci uvidí živá zvířata, poznají unikátní sbírky, vědecké zajímavosti a chybět nebudou ani přírodovědné přednášky nebo hravé dílny pro děti i dospělé.**

V olomouckém science centru se objeví například užovka stromová, která je největším a nejvzácnějším hadem Česka, jediná původní želva střední Evropy želva bahenní nebo ještěrka perlová, největší evropská ještěrka. Hlavní otázka dvoudenní akce zní: Kdo přežije?

„Nejde jen o to, jestli je zvíře krásné nebo odpudivé. Mnohem zajímavější je, jak dokáže v přírodě přežít. Právě extrémní podmínky a schopnost přizpůsobení často odhalují ty nejpozoruhodnější strategie,“ zve na akci Odpudiví nebo kouzelní Michaela Ševčíková, lektorka a koordinátorka biologie v Pevnosti poznání.

Zvířata zblízka

V expozici Živá voda chovatelé představí více než padesát druhů bezobratlých, plazů a obojživelníků. Děti a dospělí zblízka poznají jejich způsob života a také zásady chovu. Těšit se mohou na hady, ještěry, želvy, žáby, ale i šváby, štíry nebo sklípky.

Jednou z hlavních hvězd bude lezec obojživelný. Tato neobvyklá ryba ze skupiny hlaváčů dokáže něco téměř neuvěřitelného: pohybovat se po souši. Pomocí silných prsních ploutví „chodí“ po bahně, šplhá po kořenech a část života tráví mimo vodu. Právě schopnost přežít v prostředí, kde se několikrát denně střídá voda se souší, z něj dělá jednoho z nejpozoruhodnějších tvorů na hranici dvou živlů.

Kostry, lebky a příběhy evoluce

Součástí programu bude kolekce přírodnin a modelů paleontologického i osteologického materiálu ze sbírky přírodovědce Martina Maláče. K vidění bude celá sestavená kostra prasete domácího.

„Z dalších hospodářských druhů zvířat si ukážeme lebky koně, tura a ovce. Největším tahákem budou bezesporu exotická zvířata, například lebky buvola, žirafy, hrocha nebo některých antilop. Chybět nebude ani model lebky delfína a obratle vorvaně. K vidění bude i obratel srstnatého nosorožce a kosterní materiál lva a medvěda jeskynního. Z dalších pozoruhodností vystavíme stoličky a kly mamutů,“ dodává koordinátorka programu Šárka Kostková.

Hmyz pod lupou

Sbírky hmyzu z tropických oblastí i České republiky nabídnou detailní pohled na svět členovců. K vidění budou zlatohlávcí, goliáši nebo krasci, ale i kudlanky, strašilky či exotické ploštice. Zájemci by si neměli nechat ujít ani prezentace živých larev světlušek, včetně světlušky větší, největšího druhu vyskytujícího se v Česku. Návštěvníci se dozvědí více o jejich životním cyklu i komunikaci pomocí světelných signálů.

„Zajímavostí bude také hmyz zachovaný v jantaru – zkamenělé pryskyřici staré až 99 milionů let, která uchovává detaily těl v mimořádné kvalitě,“ doplňuje Šárka Kostková.

Kdo přežije mezi příšerami?

Otevřená dílna inspirovaná historickými bestiáři přiblíží svět, kde se prolíná věda, víra i fantazie. Účastníci si sestaví vlastní bytost z částí různých zvířat a vytisknou ji na ručním lisu jako list z dávného zvířetníku. „Středověké bestiáře nebyly jen katalogy zvířat, ale spíš mapy lidské představivosti. Skuteční i bájní tvorové v nich nesli morální významy a vysvětlovali svět kolem nás. I proto se některé motivy udržely dodnes. A dodnes ovlivňují, koho považujeme za děsivého a koho za obdivuhodného,“ říká Tomáš Arnold, koordinátor historie v Pevnosti poznání.

Na hraně přežití

Akce ukáže, že přežití není jen biologická otázka. Návštěvníci porovnájí, jak různé organismy zvládají fyzikální podmínky, a zjistí, jak velikost, tvar těla nebo evoluční strategie ovlivňují jejich odolnost. V chemické laboratoři se zaměří na „superschopnosti“ zvířat, například účinky hadího jedu, a vyzkouší si barevné reakce inspirované pralesničkami. Planetárium nabídne pohled na místa ve vesmíru, kde by mohl existovat život, i na ta, kde by nepřežil.

Přednášky a výstava

Součástí víkendu jsou i přírodovědné přednášky. Pavel Javůrek představí výpravu za obojživelníky a plazy Ligurie, Richard Kabelka se zaměří na invazní druhy a jejich vliv na krajinu.

Výstava Hmyzí tváře v Galerii Atom nabídne detailní mikroskopické snímky hmyzích hlav a ukáže jejich překvapivou rozmanitost.

Více o programu zde: <https://www.pevnostpoznani.cz/odpudivi-nebo-kouzelní-letos-na-tema-kdo-prezije/>

Kontaktní osoba:

Martina Vysloužilová | PR a média
Centrum popularizace Pevnost poznání
Univerzita Palackého v Olomouci
E: martina.vyslouzilova@upol.cz | M: 603 359 126